

धोरण : 9

संस्कृत

पाठ : १७

आचार्यः चरकः

स्वाध्याय

प्रश्न 1. विकल्पेभ्यः समुचितम् उत्तरं चिनुत -

(1) चरकसंहितायाः प्रकरणेषु कति अध्यायाः सन्ति ?

(क) 120

(ख) 122

(ग) 100

(घ) 210

(2) हिताहारविहारसेवी नरः कीदृशो भवति ?

(क) अरोगी

(ख) विद्वान्

(ग) आप्तसेवी

(घ) बलवान्

(3) 'ज्वरः' शब्दस्य अर्थः कः ?

(क) अवेरात

(ग) जराङ्क (थोडुं)

(ख) ताव

(घ) जरा (धऽपऽ)

(4) 'उचितः' शब्दस्य विरुद्धार्थः कः ?

(क) निश्चितः

(ग) अवोचत्

(ख) अरुचिः

(घ) अनुचितः

(5) 'रोगरहितः' शब्दस्य समासप्रकारं लिखत ।

(क) षष्ठी तत्पुरुष

(ख) द्वितीया तत्पुरुष

(ग) तृतीया तत्पुरुष

(घ) पञ्चमी तत्पुरुष

(6) 'कुत्रापि' शब्दस्य योग्यसन्धिविच्छेदं दर्शयत ।

(क) कुत्रा + अपि

(ख) कुत्र + अपि

(ग) कु + तत्र + अपि

(घ) कु + त्रापिपि

प्रश्न 2. अधोलिखितानां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां लिखत-

(1) आचार्यचरकस्य कः ग्रन्थः सुप्रसिद्धः वर्तत?

➤ 'चरकसंहिता' नाम आचार्यचरकस्य ग्रन्थः सुप्रसिद्धः वर्तते ।

(2) चरकस्य ग्रन्थे कस्य व्याख्यानं वर्तते?

➤ चरकस्य ग्रन्थे सहस्रद्वयम् औषधयोगानां विस्तृतं व्याख्यानं वर्तते।

(3) औषधस्य आवश्यकता कदा भवति?

- यदा रोगः शरीरे प्रविशति, तदा औषधस्य आवश्यकता भवति।

(4) स्वास्थ्ये कस्य प्रभावो भवति?

- स्वास्थ्ये व्यवहारस्य प्रभावो भवति ।

प्रश्न 3. रेखाङ्कितपदानि आधृत्य प्रश्नवाक्यं रचयत-

(कस्य, केन, कः, कस्मै)

(1) चरकाचार्यस्य चरकसंहितानामकः सुप्रसिद्धः ग्रन्थः वर्तते ।

➤ कस्य चरकसंहितानामकः सुप्रसिद्धः ग्रन्थः वर्तते?

(2) चरकाचार्यः भारते औषधविज्ञानस्य प्रवर्तकः इति मन्यते।

➤ कः भारते औषधविज्ञानस्य प्रवर्तकः इति मन्यते?

(3) मानवेन सम्यक् व्यवहारः करणीयः ।

➤ केन सम्यक् व्यवहारः करणीयः?

प्रश्न 4. वर्गसहितम् अनुनासिकपदं लिखत-

उदा., संजातः	-	च वर्गः	सञ्जातः
(1) परंतु	-	त वर्गः	परन्तु
(2) तदानींतनम्	-	त वर्गः	तदानीन्तनम्
(3) संमिल्य	-	प वर्गः	सम्मिल्य
(4) अंगम्	-	क वर्गः	अङ्गम्

પ્રશ્ન 5. અધોદત્તાનાં વાક્યાનાં ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદં કુરુત-

**(1) આયુર્વેદસ્ય પ્રાચીનતમેષુ વિશ્વવિખ્યાતેષુ ચ ગ્રન્થેષુ અસ્ય
ગણના ભવતિ।**

અનુવાદ :

**આયુર્વેદના સૌથી જૂના અને વિશ્વપ્રસિદ્ધ ગ્રંથોમાં આની
ગણતરી થાય છે.**

(2) अत्र प्रायः सहस्रद्वयम् औषधयोगानां विस्तृतं
व्याख्यानमस्ति ।

अनुवाद : અહીં લગભગ બે હજાર ઔષધયોગોનું વિસ્તૃત
વર્ણન છે.

(3) निखिलमपि आयुर्वेदसाहित्यम् आचार्यचरकस्य
उच्छिष्टमस्ति ।

અનુવાદ : આખુંય આયુર્વેદસાહિત્ય આચાર્ય ચરકનું ‘એકું’ છે.

(4) यः नरः हितस्य आहारस्य विहारस्य च सेवनं करोति सः
रोगरहितो भवति ।

અનુવાદ : જે માણસ હિતકારી આહાર અને વિહારનું સેવન કરે છે તે
રોગરહિત થાય છે.

(5) यदा रोगः शरीरे प्रविष्टो भवति तदा औषधस्य आवश्यकता
भवति ।

અનુવાદ : જ્યારે રોગ શરીરમાં પ્રવેશે છે ત્યારે ઔષધની જરૂરિયાત
હોય છે.

Thanks

For watching